

**VERKSAMHETS-
BERÄTTELSE**

2015

Föreningen Karlstad Lever

Verksamhetsberättelse 2015

Förvaltningen

Medlemmar

Föreningen hade 134 enskilda och 27 organisationer som medlemmar 2015. Följande organisationer gav genom medlemskap sitt stöd åt föreningens verksamhet:

Folkteatern Järnet	NBV-teatern
Folkuniversitetet	Nyeds Dragspelsklubb
Fören. Ransätersstämman	Sensus
Fören. Värmländsk Kultur	Sportfiskarna i Karlstad
Karlstads Bokcafé	Squaredance Skogsstjärnan
Karlstads Finska Förening	Studieförbundet Värmland/B
Karlstads Hembygdsförening	Sv. Kvinnors Vänsterförbud
Karlstads Nya Fotoklubb	Svenska Turistföreningen
Karlstads Närradioförening	Värmlands Filmförbund
Karlstad Spelkulturförening	Värmlands Kennelklubb
Konstnärernas kollektivverkstad	Värmlands Sjöfartsgille
Kulturföreningen Cabary	Värmlands Spelmansförbund
Kunskapsradion	Ångbåtssällskapet Polstjärnan
Naturskyddsföreningen Värml.	

Styrelsen utgjordes av Lennart Wettmark (ordf), Ann- May Brodén, Carina Ekman, Fredrik Krohn Andersson, Elisabet Larberg, Maria Eld, Johnny R Nilsson, Bengt Åkerblom och Per-Ola Åström samt Hans Olsson (adj). Styrelsen har under året vid sidan av ett antal informella träffar haft tre protokollförda sammanträden och arbetat med sedvanlig löpande ekonomi, genomfört flera medlemsarrangemang och utformat yttranden och skrivelser.

Platsen för årsmötet 2015 var Åttkanten på Herrhagen. Före förhandlingarna berättade Janove Ekstedt om Åttkantens historia och om Konstfrämjandets verksamhet som sedan tre år haft sin hemvist i lokalerna. Han presenterade även främjandets planer inför sommaren då man genomförde aktiviteter under temat *Cykel konst med bl a utställning av Staffan Joffjälls foton av velodromcyklister och guidade cykelturer bland Karlstads offentliga konst.*

Årsmöte hölls 2015-03-24 i Konstfrämjandets lokaler i Åttkanten. Under förhandlingarna beslöt årsmötet att föreningen under året skulle inbjuda till ett antal medlemsmöten för diskussion kring stadsmiljöfrågor, arrangera Kulturarvsdagen, fortsätta bevaka detaljplanefrågor och hot mot kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som

aktualiseras under året och då särskilt bevaka utvecklingen i kvarteret Gäddan och hotet mot den byggnadsminnesmärkta Marmorhallen i Gamla Wermlandsbanken, fortsätta arbetet med att utveckla Gjuteriets roll som träffpunkt och levande kulturmiljö, samt att medverka till att arbetet med det kulturhistoriska skyltprogrammet för Karlstad fortsätter.

Arrangemang

Karlstadsdagen anordnades för femte gången på Värmlands Museum 2015-04-18. Initiativet kommer från *Nätverket Karlstads 1900-talshistoria* som i samarbete med enskilda och organisationer genom arrangemanget vill lyfta fram Karlstads moderna historia. Årets program bestod av sex föreläsningar i Hörsalen, bildspel med gamla vykortsbilder från Karlstad och bokbord med Karlstadslitteratur. Föredragshållare var Erik Bengtson som berättade om *Biskop J A Eklund*, Bengt Schüllerqvist som berättade om *Erik Schüllerqvist och Litteraturklubben 1945–1970*, Andreas Hansen om *Det som kunde varit: Nedslag i Stora torgets gestaltungs historia*, Per Eiritz och Anders Blomkvist som samtalade om *Karlstads Mekaniska Werkstad 1854–1936*, Gunvor Nyman om *När Kvaspartiet sopade till maktavarna: En berättelse om ett framgångsrikt missnöjesparti i 1930-talets Karlstad* samt Kjell Fredriksson om *När världshistorien kom till Karlstad: Ett 70-års minne*. Föreningen Karlstad Levers har åtagit sig att de intressanta föredragen sammanställs och ges ut i skrift under våren 2016.

Kulturarvsdagen 2015 - Karlstad förr och nu

Riksantikvariens rubrik för årets Kulturarvsdag var *Människors värv och verk - en resa i industri- och teknikhistoria*, ett tema som visade sig vara svårt att hitta lämpliga visningsobjekt för i Karlstad. Styrelsen omformulerade därför temat till *Karlstad förr och nu - förändringar i stadsrum och byggnader* för att bättre överensstämma med våra lokala förutsättningar. Målsättningen var att arrangemanget dels skulle ge exempel på de förändringar som sker i stadsrummet, dels hur byggnader kan återanvändas då de tjänat ut sitt ursprungliga ändamål.

Karlstads-Gillet och Nöjesfabriken kom att bli årets medarrangörer och en arbetsgrupp bildades för programutformningen. I denna ingick Hans Olsson, Elisabet Larberg och Lennart Wettmark från Karlstad Lever samt Inger Berggrén från Karlstads-Gillet, Peter Eriksson från Nöjesfabriken och Rolf Fjellman, tidigare KMW-medarbetare. Ytterligare ett antal personer kom senare att delta i det praktiska planeringsarbetet inom de olika medarrangerande föreningarna och organisationerna.

Kulturarvsdagen 2015

Karlstad förr och nu

förändringar i stadsrum och byggnader

söndag 13 september

på Nöjesfabriken
Karlagatan 42 (lokal: Lillklockan)

Program

12.00 Karlstad förr och nu. Arkitekt och Carlstads-Gillet's älderman Inger Berggrén visar bilder från förr och nu och berättar om förändringar i Karlstads stadsrum.

13.00 Kaffepaus i Nöjesfabrikens bowlingbar.

13.30 Industrial cool. Konstvetare Fredrik Krohn Andersson ger en introduktion till postindustriella trenden att återanvända gamla industrilokaler för nya ändamål.

14.00 KMW's tidigare byggnader förr och nu. Rolf Fjellman, före detta medarbetare på KMW och Peter Eriksson, en av ägarna av Nöjesfabriken, guidar runt i lokalerna och berättar om KMW's historia och de förändringar som skett i fabriksbyggnaderna.

Välkommen! Fri entré!

En arrangemang av Föreningen Karlstad Lever i samarbete med Nöjesfabriken och Karlstads-Gillet samt med ekonomiskt stöd från Karlstads kommuns kultur- och fritidsnämnd och stadsbyggnadsförvaltning.
KARLSTAD LEVER Verkadagatan 1 652 19 Karlstad Telefon 054 - 10 00 00 www.karlstadlever.se

Kulturarvsdagen 2015 inleddes kl 12.00 i konferenslokalen Lillklockan i Nöjesfabriken då Inger Berggrén, arkitekt och Carlstads-Gillet's älderman, presenterade en serie bilder som illustrerade hur Karlstad förändrats från branden 1865 och fram till idag. Hon utgick från kartor, äldre flygbilder och nytagna jämförande foton som visade hur stadsrummet ser ut idag. Hennes intressanta anförande åskådliggjorde såväl hur större strukturella förutsättningar, som t ex älven, E-18 och järnvägen påverkat stadens utbyggnad, som hur rivningar och nya byggnader förändrat stadsrummet. Engagemanget bland åhörarna var stort och många frågor och kommentarer framfördes.

Inger Berggrén, arkitekt och Carlstads-Gillet's älderman, var först ut bland föredragshållarna med sitt uppskattade bildspel om förändringar i Karlstads stadsrum.

Efter en kort kaffepaus var det dags för nästa anförande då konstvetaren och filosofie doktor Fredrik Krohn Andersson gav en introduktion till begreppet *Industrial cool*,

dvs den postindustriella trenden att återanvända gamla industrilokaler för nya ändamål. Han visade exempel på hur slitna tegelfasader och rostbruna maskinhallar runt om i väst världen "återuppstår" som nya utflyktsmål, gallerior, kulturhus eller trendiga arbetsplatser. I Karlstad är kanske just Nöjesfabriken det bästa exemplet på en sådan "återuppstånden fabrik" där känslan av den ursprungliga miljön ändå finns kvar. Fredrik berörde också bl a begreppet "iscensatta fabriker" som i motsats till traditionella bullriga och smutsiga industrimiljöer byggs för att vara är tysta, behagliga och rena. Exempel på lokala sådana är t ex Löfbergs kaffeskrapa och kartongfabriken KM8 på Skoghall.

Nästa anförande på programmet framfördes av Rolf Fjellman som under många år var medarbetare på KMW. Han gav en orientering om de olika industribyggnader som förr fanns i kvarteret av vilka vissa försvunnit medan andra byggts om. Han pekade ut de olika forna avdelningarna som gjuteri, modellverkstad, montagehallar, maskinverkstad, smedja, laboratorium, m fl och visade äldre foton som illustrerade verksamheten och verkstadsmiljöerna. Rolfs föredrag var mycket persoligt och han bjöd åhörarna på en rad minnen och anekdoter från sin tid på KMW.

Efter Rolfs redogörelse om hur det sett ut förr var det dags för Peter Eriksson, en av ägarna till Nöjesfabriken, att vandra runt med åhörarna och berätta om hur lokalerna används idag. Nöjesfabriken öppnade 2003 som stadens största nöjesställe. De tidigare industrilokalerna är omvandlade för restauranger, bowling, lekland, event/konserter/mässor och konferenslokaler. De senaste tillskotten är restaurangerna Cava 42 och Bar Teatral. Anläggningen sysselsätter idag ca 50 årsarbeten. Under rundvandringen fick åhörarna en bra uppfattning av hur stor anläggningen är. I lokalerna finns många spår bevarade från den tidigare industriverksamheten vilka nu bidrar till att ge en spännande atmosfär. Bland besökarna fanns flera tidigare KMW-medarbetare som välvilligt delgav sina minnen och fackkunskaper från industriepoken.

Fredrik Krohn Andersson, konstvetare och fil.dr., gav en introduktion till forskningsbegreppet "den postindustriella fabriken" med exempel från såväl Sverige som från andra delar av världen.

2015 var det 23:e året i rad som Föreningen Karlstad Lever samordnade Kulturarvsdagen. Antalet besökare har varierat år från år och pendlat mellan 35 och 2 400 besökare. I år kunde vi glädjande konstatera att arrangemanget lockade nära 100 personer vilket får anses lyckat.

Rolf Fjellman berättade om KMWs tidigare verksamhet i kvarteret Gjutaren och delade med sig av personliga minnen från sin tid i företaget.

Peter Eriksson, en av ägarna till Nöjesfabriken, guidade runt besökarna i lokalerna som nu omvandlats till en "återuppstånden fabrik".

Skyltprogram

Stadshistoriska skyltgruppen är en arbetsgrupp som producerar färdiga skyltar för såväl fysisk uppsättning i stadsmiljön, eller i centrumbildningar i ytterområden, som publicering av texterna på kommunens webbsidor. Underlagen är oftast framtagna av olika lokalhistoriska föreningar och intressegrupper. I gruppen ingår representanter från Värmlands museum, Karlstads kommun, Carlstads-Gillet, Hembygdföreningen och Karlstad Lever. Karlstad Levers representant har varit Ann-May Brodén. Under 2015 har gruppen varit vilande. Under produktion är skyltar för Råtorp, Åttkanten, Växnäs, Haga och Väse. Färdigställda skyltar har tagits fram för Orrholmen, Herrhagen, Rud, Pråmkanalen, Residenstorget, Sandgrundsudden, Dykdalberna, Stadssträdgården, Gamla gymnasiet, Herrhagsskolan, Viken och Torgny Segerstedts plats. Dessutom har tre persons skyltar producerats: Zarah Leander (Karlstad teaters foajé), Beatles (Sundstaaulan) och Maria Sundelius (Karlsgatan). I det senare fallet har det rört sig om en restaurering av en äldre minnessten som kompletterats med en skylt med samma utformning som de övriga i programmet.

I Gjuteribacken finns numera en minnessten och en informations skylt om den berömda operasångerskan Maria Sundelius som under 1920-talet var en av dåtidens superstjärnor. Vid sidan av sina framträdanden på världens operascener förekom hon därför flitigt i reklamsammanhang, bl a för nymodigheten New Edison Phonograph, den tidens Spotify för musikälskare.

Skrivelser

Kvarteret Gäddan

Under 2014 framförde föreningen protester mot Wermlands Invests planer på att i kvarteret Gäddan riva tre byggnader som i kommunens kulturmiljöprogram klassats som särskilt värdefulla. Wermlands Invest ansökte redan 2008 om rivningslov men det tog två år innan Stadsbyggnadsnämnden sa nej till rivning med hänvisning till byggnadernas kulturhistoriska värde. Eftersom detaljplanen från 1993 inte ändrats i enlighet med kulturmiljöprogrammet gällde dock fortfarande bestämmelserna som medgav rivning. Wermlands Invest överklagade därför det avslagna rivningslovet till länsstyrelsen som 2012 upphävde kommunens beslut och mer eller mindre beordrade dem att verkställa rivningslov.

Stadsbyggnadsförvaltningen påbörjade då en översyn för en planändring av området för att hitta en lösning som kunde tillgodose bevarandebehoven och samtidigt möjliggöra nybyggnation av bostäder. Under tiden fortgick det eftersatta underhållet av husen vilket föranledde att facebookgruppen *Rädda gamla Karlstad* startades för att uppmärksamma och protestera mot Wermlands Invests rivningsplaner. Gruppen fick snabbt många medlemmar.

Under april 2015 presenterade stadsbyggnadsförvaltningen samrådsförslag till ny detaljplan där bl a rivning av två kulturhistoriskt värdefulla hus utmed Grevgatan samt ett gårdshus tillåts. Det tidigare rivningshotade hörnhuset från 1922 vid Grevgatan/Drottninggatan samt trähuset från 1897 utmed Drottninggatan skyddas dock mot rivning men en byggrätt för ett nytt bostadshus med modernt formspråk placerat mellan de skyddade husen. I samrådsyttrande 2015-06-01 framhöll föreningen det anmärkningsvärt att

den föreslagna detaljplanen innebär förändringar som fullständigt tillintetgör såväl de rumsliga, miljömässiga som historiska samband och kvaliteter som föreligger i området som i kommunens egna kulturmiljöprogram pekas ut det som en särskilt värdefull bebyggelsemiljö.

Efter samrådet presenterade stadsbyggnadsförvaltningen i december 2015 detaljplaneförslag för antagande under våren 2016. I detta kvarstår rivning av husen utmed Grevgatan och gårdshuset medan byggrätten för nytt bostadshus i modern utformning med glas- och plåtfasad utmed Drottninggatan har strukits.

Ett av de hus vid Drottninggatan i kvarteret Gäddan som Werm-lands Invest ville riva men som nu skyddas. Byggnaden är uppförd 1922 i tidstypisk 1920-tals klassicism och utpekad som särskilt värdefull i kommunens kulturmiljöprogram. Den ingår också i det kulturhistoriskt värdefulla området "Det gamla Karlstad". I kvarteret Gäddan liksom i de närliggande kvarteren Laxen, Almen och Björnen finns bebyggelse kvar från Karlstad före branden år 1865.

Sundsta torg

I samrådsyttrande 2015-09-02 framförde föreningen kritik mot detaljplaneförslag för Sundsta torg. Planen syftar till att möjliggöra förtätning med fem höghus med mellan sju-till sjutton våningar och skapa en ny stadsmiljö i form av ett urbant torg vid södra delen av Rudsvägen. Föreningen riktade främst kritik mot att ytterligare exploatering tillåts på mark inom strandskyddet för Sundstatjärnet samt förordade att det föreslagna åttavåningshuset på den nuvarande bilparkeringen vid södra änden av Drottning Kristinas väg samt elvavåningshuset norr därom stryks ur planen. Ytan borde istället införlivas med parken på Badhussidan som kompensation för förlorade ytor i samband med badhusbygget.

Illustration av den föreslagna höghusbebyggelsen vid Sundstatjärnet. Detaljplanen är nu inne i granskningsskedet då föreningen kan lämna ytterligare synpunkter.

Marmorhallen i Gamla Wermlandsbanken

I början av året blev det känt att Prepart AB, som bygger den nya gallerian i kvarteret Mercurius, vill att Gamla Wermlandsbankens lokaler skall bli en del i projektet. Bolaget, Karlstads kommun och länsstyrelsen påbörjade därför samtal om möjligheterna att använda de kulturminnesmärkta lokalerna för kommersiella ändamål och skapa en passage från torgsidan till det nya affärskomplexet. Med anledning av detta lämnade föreningen skrivelse till länsstyrelsen 2015-11-03 och ifrågasatte om att den nya lokalanvändningen skulle kunna ske utan ingrepp i den skyddade kulturhistoriskt värdefulla miljön. Föreningen föreslog istället att Prepart AB uppmanas att hitta någon annan lösning på sina kommunikationsproblem och att man utreder andra användningsalternativ som passar både bankhallen och allmänheten och säkerställer att de kulturhistoriska värdena bevaras.

Prepart AB inlämnade ansökan om ändringar och i slutet av december meddelade länsstyrelsen i ett delbeslut att tillåta vissa ingrepp, bl a installation av hiss, borttagning av senare tillkomna mellanväggar och dörrpartier och förkortning av bankdisken med en meter i vardera ände. Vidare anges att alla åtgärder skall ske i samråd med antikvarisk expertis. (I januari 2016 diskuterade Karlstad Lever Karlstads-Gillet och Karlstads Hembygdsförening ärendet och bedömde då att det inte skulle gå att vinna framgång med ett överklagande av länsstyrelsens beslut. Däremot beslöt man att gemensamt i media framföra kritik mot att lokalen inte får en användning till nytta för Karlstads kulturliv.

Wermlandsbankens pampiga nyuppförda palats 1908 efter ritningar av Ernst Stenhammar (1859–1927). På en hög sockelvåning i västkustgranit reser sig två våningar i handslaget helsingborgstegel. Ett brant sadeltak täcks av grönglaserat falstegel. Fasadens äkta material och gedigna hantverk gör bankpalatset till ett gott exempel på svensk nationalromantisk arkitektur. Här finns referenser till medeltida svensk byggnadsteknik men också till florentinska renässanspalats som den rustika bottenvåningen med gallerförsedda fönster vittnar om. Banken har en jugendinspirerad interiör med bl a marmorgolv, väggpaneler i mahogny, väggmålningar och mässingsarmaturer av hög klass. 1993 förklarades exteriören och delar av interiören som byggnadsminne vilket dock inte inneburit fullständigt skydd. 1999, 2012 och nu senast 2015 har länsstyrelsen lämnat tillstånd till förändringar som innebär ingrepp och avsteg från de tidigare skyddsföreskrifterna.

Detaljplan för kvarteret Fenix 12

Under 2014 offentliggjordes Karlstadshus planer på att uppföra ett 40 meter högt bostadshus vid Brogatan i kvarteret Fenix vilket föreningen kritiserade i skrivelse och artiklar i media. Trots många protester och att stadsbyggnadsförvaltningen själv i ett plan-PM bedömde att det föreslagna projektet inte var lämpligt på platsen med tanke på stadsbilden och kulturmiljön kring funkisbebyggelsen vid Sundstatjärn och stadsbilden mot Klarälven, beslöt stadsbyggnadsnämnden att en ny detaljplan skulle tas fram. I samrådsyttrande 2015-03-09 framförde föreningen kritik mot att i planen tillåta två höghus med 16 respektive 11 våningar eftersom detta skulle ge en förödande inverkan på miljön i området. De föreslagna höghusen var inte anpassade till omgivningens skala och höjd och inte respekterade platsens karaktär intill älven och grönområdet utmed stranden.

En oenig stadsbyggnadsnämnd sänkte den föreslagna höjden till sex våningar (en sockelvåning och fem bostadsvåningar med indragen takvåning) i den slutliga antagandehandlingen för detaljplanen som presenterades hösten 2015. Även detta kritiserades eftersom husets volym skulle få en allt för dominerande roll i stadsbilden och det annars väl sammanhållna bebyggelsen i området. (I januari 2016 fastställde en oenig stadbyggnadsnämnd planen med motiveringen att det allmänna behovet av fler bostäder väger tyngre än nackdelarna för stadsbilden)

Publicerat

Rivningshoten för husen i kvarteret Gäddan uppmärksammades i SVTs Värmlandsnytt 2015-05-08 då föreningens ordförande Lennart Wettmark intervjuades och redogjorde för föreningens kritik mot rivningsplanerna och att tillåta en fill-in byggnad med plåt och glasfasad i direkt anslutning till den äldre bebyggelsen utmed Drottninggatan.

Kritik mot Sundsta torg var rubriken på artikel i Nya Wermlands-Tidningen 2015-09-23 där såväl föreningens som andras invändningar mot förtätningsprojektet redovisades. Kritiken från allmänheten riktades främst mot höjdskalet, minskade grönytor en olämplig trafiklösning.

Rädda Gamla Wermlandsbanken var rubriken på ett debattinlägg i Nya Wermlands-Tidningen 2015-11-23 där föreningen ifrågasatte möjligheten att använda lokalerna för kommersiella ändamål och som passage till det nya affärskomplex som uppförs i kvarteret, utan att ingrepp görs i den skyddade kulturhistoriskt värdefulla miljön. Vidare framhöll föreningen att användningen av bankhallen borde bli föremål för nytt övervägande och hitta andra alternativ, som passar både bankhallen och allmänheten.

Dagen efter, 2015-11-24, publicerade Nya Wermlands-Tidningen en artikel där planerna presenterades och såväl exploatörens representant Sture Emanuelsson som Värmlands Museums byggnadsantikvarie Lena Thor och föreningens ordförande Lennart Wettmark, delgav sina ståndpunkter.

Inför Kulturarvsdagen 2015 - Karlstads förr och nu publicerade Värmlands Folkblad och Karlstads-Tidningen 2015-09-10 artiklar om det kommande arrangemanget med presentation av programpunkterna.

Bevara det gamla Karlstad var rubriken på en artikel i KH-aktuellt 2015-09-21 där Gjuteriets föreståndare Hans Olsson berättade om Föreningen Karlstad Levers historia och engagemang för stadens kulturhistoriskt värdefulla hus och miljöer.

Även Gjuteriet och Karlstads Obrända Bibliotek presenterades i en helsidesartikel i Länstidningen Värmlandsbygden 2015-03-06 där Gjuteriets föreståndare Hans Olsson berättade om tillkomsten av Gjuteriet och den verksamhet som bedrivs idag och om idén med Karlstads Obrända Bibliotek som syftar till att utgallrade böcker görs tillgängliga för nya läsare istället för att brännas upp.

Säckpipeblåsare samlas i Gjuteriet för välljudande träff var rubriken på ett referat i VF 2015-02-02 från Nätverket för svensk säckpipas nu tionde årliga träff på Gjuteriet (se vidare under rubriken Gjuteriet). Också NWT rapporterade samma dag om sammankomsten med rubriken "Blåsig i Gjuteriet". Varumärket Gjuteriet har även förstärkts i samband med medias bevakning av en rad andra arrangemang som genomförts på Gjuteriet av andra aktörer under året.

Nätverkets för svensk säckpipa höll sin tionde årliga träff på Gjuteriet. Här ses Rino Rotevatn traktera sitt ovanliga instrument. Den svenska säckpipan, som ljudmässigt skiljer sig väsentligt från t ex den skotska varianten, har funnits i Sverige sen medeltiden och spelade en stor roll inom det folkliga musiklivet fram till 1800-talet. Därefter föll den i glömska. Först på 1980-talet började den få en renässans då folkmusikern Per Gudmundson, instrumentbyggaren Leif Eriksson och Dalarnas museum gick samman och rekonstruerade en säckpipa baserad på två äldre varianter från västra delen av Dalarna

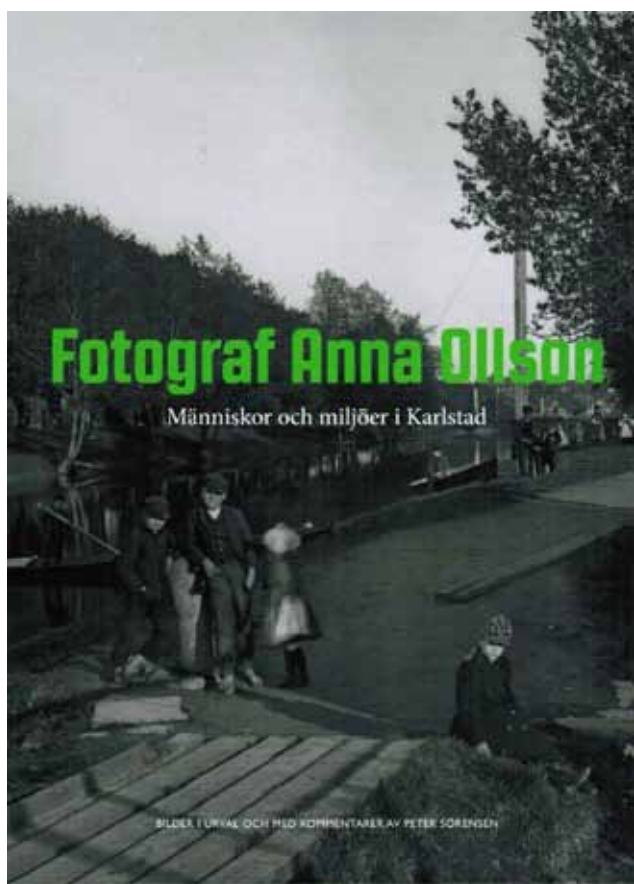
Övriga aktiviteter

Kulturhus i Karlstad

Elisabet Larberg representerade föreningen vid ett Open Space Forum 2015-10-08 som arrangerades av kultur- och fritidsnämnden. Rubriken var *Vad är ett öppet och attraktivt kulturhus för dig?* Inbjudna var föreningar, studieförbund,

kulturutövare, institutioner, politiker, ungdomsfullmäktige, tjänstemän och allmänhet för dialog och erfarenhetsutbyte i syfte att bolla idéer och forma förslag som kan ligga till grund för en utredning om ett kulturhus i Karlstad.

Fotografen Anna Ollsons unika bilder från ett svunnet Karlstads uppmärksammades med en fotoutställning på Värmlands Museum i slutet av november. I samband med denna gav museet i samarbete med Peter Sörensen ut en fotobok med ett urval av hennes bilder och kommentarer. Boken, som heter *Fotograf Anna Ollson - Människor och miljöer i Karlstad*, är på 160 sidor och innehåller ca 100 foton från 1868–1918 och finns att köpa på museet. Föreningen beslöt att förhandsbeställa tio exemplar att användas som gåva till personer som medverkar vid föreningens arrangemang.

Hedersmedlem Elisabet Larberg uppvaktades på sin 90-årsdag i januari av föreningens styrelse. Elisabet har under många år bidragit med sitt engagemang i föreningens arbete, inte minst vid tillblivelsen av Gjuteriet i mitten av 1980-talet då hon med sin kompetens och förutseende utarbetade formerna för Gjuteriets ekonomiska och organisatoriska plattform, en grund som möjliggjort Gjuteriets fortlevnad fram till idag. Hon har sedan 1980 varit ledamot i föreningens styrelse, under perioden 2003–2004 som ordförande, och haft en aktiv roll i en rad av föreningens arbetsutskott som under åren bl a behandlat detalplanefrågor, utformat arrangemang och utgivning av föreningens skrifter. Elisabet har genom sitt mångåriga engagemang varit en synnerligen värdefull kraft i föreningens verksamhet.

Civic Karlstad är en ideell förening bildades i början av 2015 och som arbetar för att stärka föreningar, sociala initiativ och aktivister i Karlstads kommun, och därigenom också stärka det lokala civilsamhället i stort. Detta genom att etablera en resursplattform för civilsamhället i Karlstads kommun. Gjuteriets föreståndare Hans Olsson ingår i det nätverk som Civic Karlstad etablerade under året. I samarbete med Gjuteriet arrangerades 2015-04-20 en *Freeware workshop 1.0* där husets föreningar och grupper var inbjudna och Petter Falk från Civic Karlstad informerade om digitala gratisverktyg som kan användas för informationshantering, presentation och påverkan. Hans Olsson deltog även i en workshop som hölls på Karlstad Innovation Park 2015-12-07 där ett 40-tal deltagare med erfarenhet från föreningsliv, sociala initiativ, folkbildning, aktivism, politik på lokal och riksnivå, sociala innovationer, mm. Den givande dagen ägnades åt diskussion kring det idéburna Värmlands framtid på kort och lång sikt. Resultatet från workshopen kommer att utmynna i en rapport om utmaningar och möjligheter för idéburna rörelser i Värmland, eventuellt bildande av särskilda arbetsgrupper som arbetar vidare samt en sammanställning som inges till Regeringskansliet som underlag till den statliga utredningen *Ett stärkt och självständigt civilsamhälle* (Dir. 2014:40). Ansvarig för utredningen är Kulturdepartementet som beräknas redovisa uppdraget 29 februari 2016.

Hemsida och Facebook

Förutom Gjuteriets hemsida har föreningen sedan 2006 en egen hemsida på internet med adressen www.karlstadlever.nu. Den gör det lätt för intresserade att hitta information om föreningen och aktuella arrangemang. Under året har hemsidan successivt utökats med rapporter och bilder från föreningens genomförda aktiviteter såsom Kulturarvsdagen, m fl och de senaste årens verksamhetsberättelser. Besökare har således möjlighet att skaffa sig en omfattande bild av föreningens arbete. Under året har besöksfrekvensen i snitt varit 60 besök per månad. De flesta besökare hittar sidan via länkar från andra webbplatser, främst från Gjuteriets hemsida och kommunens föreningsregister och evenemangskalender men också i stor utsträckning från Carlstads-Gillet.

I syfte att sprida information om föreningen och värva medlemmar har föreningen även en sida på Facebook. Denna ligger ute på nätet sedan september 2012 och har fått en hel del gilla-markeringar. Här får besökarna fortlöpande tips om föreningens kommande arrangemang och de skrifter som finns till försäljning.

Gjuteriet

En omfattande verksamhet bedrevs på Gjuteriet under 2015. Utöver de permanenta hyresgästerna kan man konstatera att ett stort antal grupper utnyttjat lokaler tillfälligt, såväl dagtid som kvällar. Året har därmed som vanligt präglats av "trångboddhet" och mycken energi har fått användas för att få en väl fungerande intern logistik som möjliggjort ett effektivt samutnyttjande av lokalresurserna.

Klipp från Nya-Wermlandstidningen 20 september 1985 i samband med att Föreningen Karlstad Lever övertog Gjuteriet från kommunen och de första föreningarna började flytta in. I förgrunden Elisabet Larberg, Lars Ramberg, Hans Olsson, Ingvar Ekemark och Inga Sjövall. I bakgrunden de första hyresgästerna -Teaterkooperativet Draken.- Gjuteriets husmormed

Media

Värmlands Filmförbunds videoredigeringsstudio och klubbрум utnyttjades flitigt av medlemmarna såväl dagtid som sent in på nätterna. Lokalen fungera numera även som en mindre biograf. Bokning av redigeringstid, videokameror och annan utrustning sker nu via internet medan utlänning av nycklar och utrustning till Filmförbundets åttiotalet medlemmar sker via Café Gjuteriet enligt överenskommelse med klubben. I samarbete med den lokala TV-kanalen *Vår television* ger medlemmarna möjlighet att få filmer visade i programmet *Filmfönstret* som produceras av Filmförbundet för den öppna lokala TV-kanalen.

Från Radio Solstas Studio Ett sändes ca tolv timmars närradio i veckan av fem föreningar där KarlstadRocks och Kunskapsradion stod för merparten.

Karlstads Nya Fotoklubb med sina drygt 100 medlemmar genomförde ett stort antal fotokurser för såväl nybörjare som mer erfarna fotografer. Klubblokalen har iordningställt för att vid sidan av kurs- och mötesverksamheten även kunna fungera som en mindre fotoateljé där också diskussionskvällar med digital bildvisning arrangeras. Tidigare bokade fotoklubbens medlemmar ateljén och mörkrumstider via Café Gjuteriet men detta sker numera online via klubbens hemsida.

Teater och dans

I Sensus barnmusikskola bedrevs under året regelbunden verksamhet i en barnteatergrupp. Amatörteaterverksamheten inom NBV-teatern och Folkteatern Järnet var lika omfattande som året innan med såväl ungdoms- som vuxengrupper. Teaterlokalen Järnet utnyttjades vid sidan av Folkteatern Järnets egen verksamhet för Kulturskolans barnteatergrupper och vid några enstaka tillfällen av externa teatergrupper för repetitioner. Teaterverksamheten på Gjuteriet omfattar även fyra föreningar för roll- och konfliktspel som under året lockat till sig nya deltagare. Drygt 150 ungdomar deltar nu regelbundet i aktiviteterna som vid

sidan av själva spelandet omfattar tillverkning av rekvisita och spelutrustning. Som tidigare år arrangerades flera större rollspelslive och spelkonvent på Gjuteriet under 2015 som lockade ungdomar från hela landet.

I den populära dansverksamheten deltog under året ca 160 personer som utvecklade sina färdigheter i såväl tango som squaredance, salsa och swing. Detta uppmärksammades bl a i NWT 2015-04-28 i en helsidesreportage från Squaredanceföreningen Skogsstjärnans verksamhet på Gjuteriet. Även för de allra minsta bedrevs dansverksamhet i Barnmusikskolans grupper (se under rubriken Musik nedan). I studiefrämjandets regi arrangerades också tävlingen *Danskarusellen* fem dansgrupper deltog i finalen som hölls på Nöjesfabriken.

Kursverksamheten i Studiefrämjandets regi var mycket omfattande och bedrevs såväl på dagtid som på kvällar och helger i Gjuteriets lokaler. Cirkarna omfattar vitt skilda ämnen som flugfiske, jakt, fåglar, turism, hundar, måleri, orkidéodling, hantverk, mm. Som exempel kan nämnas att hantverk och bildmåleri utövades av sex grupper varje vecka och ett 30-tal blivande jägare genomgick utbildning för jägarexamen. Dessa har även möjlighet att öva skytte i lokalerna med hjälp av den synnerligen populära digitala skyttesimulator som finns för ändamålet. En lokal är utrustad som slöjdsal där 20-talet knivslöjdare kunde utöva sitt hantverk under året.

Musik

I Sensus Barnmusikskola deltog nära 200 barn i åldrarna 0-14 år varje vecka i 21 grupper med inriktning på musikal, dans, rytmik och musik samt tre föräldra/barngrupper för de allra minsta. Lokalerna nyttjades även regelbundet av Nyeds Dragspelsklubb. Barnmusikskolan anordnade även sommarläger i juni för 15 barn i åldern 10-12 år.

Glada deltagare vid Barnmusikskolans sommarläger 2015.

Rockmusikverksamheten i Studieförbundet i regi var omfattande och innebar maximalt utnyttjande av lokalerna. Vid årets utgång samutnyttjade 30 musikgrupper (med ca 150 medlemmar) nio ljudisolerade repetitionsrum och SpeedBalls inspelningsstudio som också användes av tillfälliga nyttjare. Studioen var i princip fullbokad under året och en rad inspelningar genomfördes. Även flera kurser i inspelningsteknik hölls. I provisoriska lokaler i källarplanet samsades också tre musikgrupper och den mindre studioen Musikmedjan i källaren utnyttjades för inspelningar.

Patrik Espino Colin i gruppen Among Souls under inspelning i SpeedBall Studio på Gjuteriet.

Musikakuten är namnet på den instrumentalundervisning som omfattar både individuell och gruppundervisning i keyboard, gitarr, bas, sång och trummor. Här deltog under året 18 elever. Två fullt utrustade repetitionslokaler och en särskild slagverksstudio med ett antal digitala trumset användes för detta ändamål. Tack vare den digitala tekniken kunde därmed flera utövare spela samtidigt i samma rum utan att störa varandra.

I Musikakuten på Gjuteriet trakteras inte bara instrument. Här kan man också få kunskap om hur man arrangerar musik, skriver låttexter och spelar in musik.

I syfte att ge de grupper som bedriver cirklar inom Studie förbundet spelningstillfällen för publik arrangerades i samarbete med andra aktörer ett stort antal konserter under året. Under vinjetten *Livekarusellen* genomfördes nära 20 spelningar för ca 40 band runt om i Värmland med en distriktsfinal på UNO och en avslutande riksfinal på Nöjesfabriken. Under festivalen Putte i parken och under Kulturnatten ordnades särskilda scener för 17 lokala band och dessutom arrangerades ett antal ”öppna scener” på Café August. I oktober hölls också en mycket uppskattad ”musikloppis” där musikanter hade möjlighet att sälja och byta instrument och annan utrustning.

Det står alltid ett antal grupper i kö för att få replokaler på Gjuteriet vilket innebär att alla nya lokalsökande tyvärr får rådet att leta på annat håll i Karlstad. Ett flertal seminarier och kurser (t ex utbildningar i musikproduktion) kunde ändå genomföras genom nyttjande av Vinden och mindre grupprum som övrig tid används för studiecirklarverksamhet med annan inriktning än musik.

Music Innovation Network Inner Scandinavia, MINS är namnet på ett flerårigt EU-finansierat Interregprojekt som startade 2015 och vars syfte är att utveckla musikbranschen genom samverkan och folkbildning. Huvudparter är Studieförbundet, Karlstad universitet och Högskolan i Hedmark samt Region Värmland, Arvika kommun och Hedmark Fylkeskommun som medfinansierare. Projektet har sin administrativa bas på Gjuteriet men bedriver omfattande verksamhet i form av workshops, utbildningar, mässor, mm runt om i Sverige och Hedmark och Akershus Fylke i Norge.

Vinden har använts för intern kursverksamhet. Den har dessutom i stor omfattning upplåtits till ett antal föreningar och grupper för arrangemang, möten, kurser mm.

Karlstads Obrända Bibliotek invigdes 2005 i en mindre lokal på Gjuteriet. Initiativtagare var handbokbindare Olof A. Myrin som i samarbete med Carlgöran Holm (Karlstads Bokcafé) och Hans Olsson (Gjuteriet) skött om verksamheten. Biblioteket består enbart av böcker som gallras ut från de kommunala biblioteken och som annars skulle ha gått till förbränning. Syftet med etableringen är att förlänga användningstiden för dessa böcker genom att erbjuda allmänheten att botanisera bland hyllorna och gratis ta med sig det man finner läsvärt. Återlämning av ”lånade” böcker undanbedes således och förhoppningen är istället att så många som möjligt återbrukas av nya läsare. Man kan glädjande konstatera att biblioteket fyller sin funktion och att utgållade böcker fylls på i samma takt som andra ”lånats ut”. Av de 40 hyllmeter som ryms i biblioteket har under året har ca en meter omsatts varje vecka.

Klipp ur NWT från 2013 där handbokbindare Olof A Myrin berättar om Obrända bibiloteket på Gjuteriet.

Vid årets utgång bedrev 18 föreningar eller organisationer, två teaterföreningar, 33 musikgrupper och fyra verkstäder verksamhet i permanenta egna arbetslokaler. Ytterligare 30-talet olika föreningar eller grupper samutnyttjade dessutom regelbundet mötesrum och ytterligare ett stort antal externa grupper använde vid enstaka tillfällen de större samlingslokalerna och studierummen för föreningsmöten,

arrangemang, utbildningar och liknande. Tre verkstadslokaler i källarplanet användes under året för musikverksamhet. I syfte att frigöra lokaler som kan samutnyttjas skedde under året vissa omdispositioner. Spelmansförbundet och Ransätersstämman bytte till mindre lokaler, Naturskyddsföreningen lämnade sin lokal och nyttjar nu i stället skåp för förvaring och bokar möteslokal efter behov och Värmländsk kultur lämnade en mindre lokal som använts som tidskriftsarkiv som nu inryms i skåp. Genom dessa rockader frigjordes ytterligare ett mötesrum om 45 kvm som nu kan bokas för tillfälliga sammankomster. Vid årets utgång var alla lokalytor uthyrda.

Förutom de publika arrangemang som genomfördes av olika grupper och föreningar på Vinden under året inbjöd också NBV-teatern under hösten till sex föreställningar av *På andra sidan*, en dialogpjäs om ett möte mellan Sten och hans skyddsängel som inte har helt "ren mjölpåse". Under våren bjöd ensemblen *Lake Wakohe* på jazzmusik med inslag av folkmusik från olika delar av världen och gruppen *Trio med komp* popmusik vid en konsert i Café Gjuteriet. Trio med komp som övar på Gjuteriet återkom i december och bjöd då cafégästerna på allsångsvänliga covers och jullåtar. I sedvanlig ordning framträdde barn från daghemmet Freja med luciatåg och julsånger vid det traditionsenliga luciafirandet i Café Gjuteriet och *Turistföreningen* bjöd på glögg och pepparkaka vid ett "öppet hus" i cafélokalen strax före jul. Som tidigare sammanstrålade också en grupp av "pösupiper" (säckpipeblåsare) från olika delar av landet för sin vinterträff på Gjuteriet. Detta ovanliga arrangemang har nu blivit en årlig tradition som ofta också ger publicitet för Gjuteriet. Gruppens ambition är att lyfta fram och utveckla den mycket gamla svenska säckpipetradition som i det närmaste är bortglömd.

Den intima cafélokalen på Gjuteriet har i många år fungerat som en mötesplats där engagerade åhörare och Bokcaféets föreläsare kunnat mötas i givande diskussioner. Under året arrangerade Bokcaféet två av sina välbesökta och uppskattade föredrag på Gjuteriet varav ett hölls av Karlstad Levers styrelseledamot Elisabet Larberg som presenterade sin och Magna Andreen Sachs nyutgivna bok om Andrea Andreen, radikalpacifist, fredsaktivist, läkare och sexualupplysare. Bokcaféet har en permanent tidskriftshylla i cafélokalen med ett utbud av en rad tidskrifter som annars kan vara svåra att uppbbringa i Karlstad.

Elisabet Larberg var en av Karlstad bokcaféets föredragshållare i Café Gjuteriet under 2015. Här med sin bok om Andrea Andreen.

Bildutställningar

Föreningen arrangerade under året bildutställningar i Café Gjuteriet. Tretton utställningar har visats innefattande olika tekniker. Utställare har varit:

Hanna Sourander (psaligrafi)
 Marlène Carlson (foto)
 Helena Johnzon Dahl (foto)
 Lotta Tammi & Roland Bokhult (foto)
 Maarten Couturier (foto)
 Hajrudin PejkoVIC (akvarell)
 Doris C Brenner (akvarell)
 Kristinehamns fotoklubb (foto)
 Karlstads Nya Fotoklubb (foto)
 Bo Larson (måleri)
 Studieförbundets hantverksgrupper (blandteknik)
 Laber Halimi & Remsi Halimi (akryl, olja)
 Ateljé 14 (blandteknik)

Bo Larsons utställning genomfördes i samarbete med "Konstrundan Karlstad med omnejd" där Café Gjuteriet var en av de 20-talet utställningslokaler som ingick i arrangemanget. Utställningsverksamheten i caféet, som nu pågått i över 30 år, har blivit ett uppskattat forum för många bildskapare. Några av utställarna har också arrangerat vernissager vilket lockat nya besökare till Gjuteriet.

Vi samlas på Vinden för en kort introduktion om Gjuteriet. Därefter guidad rundvandring i husets olika lokaler och korta presentationer av alla de verksamheter och grupper som håller till i huset. Avslutning med mingel i caféet.

Passa på att lära känna de andra i Gjuteriet!

Välkommen önskar Gjuteriets husgrupp!

En arrangemang av Gjuteriets husgrupp 2015
 www.facebook.com/gjuteriet

GJUTERIET Verkadagatan 1 652 19 Karlstad Telefon 054 - 10 00 00 www.gjuteriet.nu

Husmöte och Gjuteriets husgrupp

Vid ett husmöte 2015-01-27 där representanter för verksamheterna i Gjuteriet deltog diskuterades husets framtid och förslag på förbättringar, samordning och lokalutnyttjande. Vid mötet utsågs en husgrupp som skall arbeta med att utveckla verksamheten på Gjuteriet. Målet är bl a att

Gjuteriet skall vara ett levande kulturhus där alla kan känna trivsel och gemenskap och att lokalerna används så effektivt som möjligt. Husgruppen består av nio personer och hade under året tre träffar där bl a lokalfrågor, gemensamt bokningssystem, marknadsföring och möjligheter till ökad delaktighet och samarbete mellan de olika aktörerna i huset behandlades. Gruppen initierade också att trivselkapande program genomfördes i cafélokalen och inbjöd också i början av hösten verksamma i huset till en Kick-Off med rubriken Vilka är dina grannar i Gjuteriet? Vad händer i husets lokaler? Gjuteriets föreståndare Hans Olsson gav då en kort introduktion och ledsagade sedan deltagarna runt i huset och presenterade de olika verksamheterna.

Personal

Under året har Katalin Mattsson och Birgitta Jakobsson på ett förtjänstfullt sätt givit service åt hyresgäster och besökare till Café Gjuteriet. Fatima Hansen och Anne-Lie Adolfs-son och Cathrin Johansson utförde arbetspraktik. Det praktiska och administrativa arbetet för Gjuteriet sköttes under året av Hans Olsson (föreståndare), Magnus Norström (vaktmästare) och Hanna Tedfeldt som skött lokalvården och andra serviceuppgifter och även fungerat som vikarie i caféet vid behov. Sammantaget kan man konstatera att Gjuteriet, utöver den ordinarie verksamheten och under en rad av år, också fungerar som en resurs för de behov av praktik och arbetsprövning som till exempel efterfrågas av Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Samfällighetsföreningen i kvarteret Gjutaren

Med anledning av nya fastighetsbildningar inom kvarteret Gjutaren, bildades i april 2004 samfällighetsföreningen *Gemensamhetsanläggningen Gjutaren*. Styrelsen utgörs av representanter för samtliga fastighetsägare i kvarteret (för närvarande Karlstads kommun, Nöjesfabriken, City-verk- staden, Karlstads Energi och Karlstad Lever) som gemensamt skall sköta och bekosta drift och underhåll av de anläggningar som finns på gården (körvägar, parkering, el- och VA- installationer, planteringar, mm). Gjuteriets föreståndare Hans Olsson med styrelseledamot Elisabet Larberg som suppleant ingick i GA Gjutarens styrelse under året.

Ekonomi

Bokslutets struktur

Föreningen bedriver sin verksamhet inom två ekonomiska grenar där den ena är den ideella föreningsverksamheten och den andra förvaltningen av Gjuteriet där också café- verksamheten ingår. Alla intäkter och kostnader som hänförs till föreningen eller Gjuteriet redovisas på två separata resultaträkningar. Som ett komplement till Gjuteriets resultat redovisas också caféverksamhetens bruttoresultat särskilt. Anledningen till detta är att underlätta löpande ekonomisk uppföljning av resultatet och redovisning till skattemyndigheten. I balansräkningen sammanförs de olika verksamhetsgrenarna i en tablå.

Gjuteriets resultat

Trots ett bortfall på grund av mindre försäljning i caféet och något lägre lönebidrag än väntat blev Gjuteriets intäkter

totalt 11 100 kr högre än budgeterat tack vare ersättningar för inköp åt hyresgäster samt ett extra kommunalt anslag till akut omläggning av yttertaket i norra delen av huset. Gjuteriets kostnader blev sammantaget 75 800 kr högre än de budgeterade där merparten utgjordes av lönekostnader och sociala avgifter med anledning av temporärt utökade arbetstider, högre administrationskostnader med anledning av oförutsett byte av datatjänstleverantör, omläggning av yttertaket och åtgärder för brandskydd samt fiberanslutning till Karlstads stadsnät. Även caféets omkostnader blev något högre bl a på grund av dyrare försäkringspremier.

Sammantaget innebär budgetavvikelsena att Gjuteriet efter avskrivningar uppvisar ett underskott på 132 400 kr att jämföra med det förväntade underskottet på 68 800 kr.

Föreningens resultat

Alla föreningens kostnader kunde hållas 1 800 kr lägre än de budgeterade. Trots en oförutsedd kostnad för byte av webbhotell och e-postleverantör och inköp av tio exemplar av boken *Fotograf Anna Ollson* kunde dessa utgifter balanseras genom besparingar genom färre trycksaker och lägre kostnader för porto och kontorsmaterial. Kostnaderna för Kulturarvsdagen 2015 kunde också hållas låga tack vare ett stort ideellt engagemang från medarrangörer och enskilda personer. Försäljning av föreningens skrifter samt penning- gåvor gav något högre intäkter medan medlemsavgifterna inte inbetalades i den omfattning som förväntats vilket totalt innebar 3 100 kr lägre intäkt. Sammantaget uppvisar föreningen ändå ett överskott på 2 900 kr att jämföra med det förväntade på 6 100 kr.

Eget kapital

Årets totala verksamhet har givit ett underskott på 129 489 kr att jämföra med det förväntade underskottet på 62 700 kr. Föreningens ekonomiska ställning är dock sådan att denna tillfälliga förlust kan bäras men indikerar behovet av kostnadsminskningar eller ökad finansiering framgent. Underskottet minskar det egna kapitalet från 1 340 576 kr till 1 211 087 kr. Föreningens kassalikviditet (likvida medel i procent av kortfristiga skulder) är ett mått på den kortsikliga betalningsberedskapen och bör vara minst 100%. Den var vid årsskiftet endast 97,70% vilket visar att det finns ett visst behov av att stärka likviditeten. Rörelsekapitalet (samtliga omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder) var därmed negativt om -10 657 kr vid utgången av 2015. Första veckan i januari 2016 inbetalas dock vissa hyror samt i slutet av januari, kommunens hyresbidrag för första halvåret vilket ger en fullgod kapitaltillgång för de löpande utgifterna på kort sikt. Föreningen har dessutom en outnyttjad checkkredit om 100 000 kr som extra buffert.

Karlstad den 17 februari 2016

Ann-May Brodén, Fredrik Krohn Andersson, Carina Ekman, Elisabet Larberg, Maria Eld, Johnny R Nilsson, Lennart Wettmark, Bengt Åkerblom och Per-Ola Åström.

Balansräkning för Föreningen Karlstad Lever per 31 december 2015

	2015	2014
Tillgångar		
Likvida medel		
Kassa (Föreningen)	0	
Kassa (Caféet)	28 162	
Checkräkning 439 51 798 - 8 (Gjuteriet, saldo 138 028:64)	138 028	
Swedbank 703 304 050-7 (föreningen, saldo 102 808:08)	102 808	268 998
Swedbank 904 904 700 - 5 (Gjuteriets sparkonto, saldo 80 074:55)		80 074
Kortfristiga fordringar		
Fordringar kostnader enligt specifikation 1	163 114	
Ingående moms (nov och dec)	23 593	
Övriga skattefordringar återbäring särskild löneskatt 2014 och 2015)	1 947	188 654
Lager Caféet		2 000
Summa omsättningstillgångar	539 726	612 267
Inventarier		
Caféverksamheten	0	
Administration och fastighetens skötsel	0	0
Byggnaden Gjutarens 2 (intecknad för 3 mkr, pantbrev till Karlstads kommun)	3 755 963	
Avskrivning 1986 - 2015	-1 369 227	2 386 736
Summa anläggningstillgångar	2 386 736	2 446 243
Summa tillgångar	2 926 462	3 058 510
Skulder och eget kapital		
Kortfristiga skulder		
Fonderade bidrag för utgivning av Karlstad med kulturhistoriska ögon del III	23 436	
Fille Johanssons minnesfond	3 100	
Förskottsbetalda hyror	145 505	
Leverantörer enligt specifikation 2	118 147	
Anställdas källskatt december	21 448	
Interimistiska och övriga skulder enligt specifikation 3	29 864	341 500
Avsättning för intjänad semester (Adm o fastighetsskötsel 124 965, Caféet 47 387)		172 352
Utgående moms (nov och dec)		36 531
Summa kortfristiga skulder	550 383	503 660
Långfristiga skulder		
Swedbank hypotekslån (därav amorteras under nästa år ca 60 000 kr)	1 164 992	1 214 274
Summa långfristiga skulder	1 164 992	1 214 274
Summa skulder	1 715 375	1 717 934
Eget kapital		
Inbalanserat		1 340 576
Årets resultat Gjuteriet (se kommentar spec. 4)	-132 372	1 461 821
Årets överskott Föreningen	2 883	-121 245
Summa eget kapital (till nästa år inbalanseras)	1 211 087	1 340 576
Summa skulder och eget kapital	2 926 462	3 058 510

Fastställt av styrelsen den 17 februari 2016

Lennart Wettmark
ordförande

Hans Olsson
kassör

RESULTATRÄKNING 2015

Gjuteriet

	2015	2014
Intäkter Gjuteriet		
Hyror verkstäder (408:50 per kvm)	196 100	
Studieförbund m fl (ej subventionerade)	369 988	
Föreningarna	262 053	
Bokningar och skåp	11 050	839 191
Värmedebitering verkstäder (130:00 per kvm)		66 108
Caféets bruttointäkt		139 195
Utförd städning	76 600	
Kopieringsavgifter	3 371	79 971
Ränteintäkter		30
Extraordinära intäkter (inköp för hyresgäster, Gjutarens del av renhålln. bredband, mm)	8 032	1 048
Fondmedel till Gjuteriet (år 2012 erhöles 95 000)	45 000	53 032
Hyra från kommunen		856 800
		<u>840 000</u>
Summa intäkter Gjuteriet	2 034 327	1 932 877
Årets underskott Gjuteriet	132 372	135 658
Summa Gjuteriet totalt	2 166 699	2 068 535
Kostnader Gjuteriet		
Löner och sociala avgifter totalt (Adm o skötsel 1 043 745, Caféet 589 004)	1 632 749	
./. lönebidrag från AF (Adm o skötsel 160 506, Caféet 280 843)	-441 349	
Förändring av semesterskuld (Adm o skötsel -14 056, Caféet 16 350)	-2 294	
Personalhälsövård, skyddsutrustning, kompetensutveckling, mm	0	
Personalsocial verksamhet, praktikplatser, mm	0	1 189 106
Administration		1 159 824
Förbruknings- och lokalvårdsmaterial	37 093	
Kontorsmaterial, tele, porto och datatrafik	17 403	
Förbrukningsinventarier och reparation av dito	5 162	
Kopieringsapparaten (hyra och serviceavtal) samt trycksaker	14 866	74 524
Reklam och PR		4 523
Främmande tjänster (flyttning till ny webb- och e-postleverantör)		4 781
Fastighetskostnader		
Hiss- och brandsyner, lås, nycklar och bevakningskostnader	13 813	
Serviceavtal Caverion (ventilation)	24 310	
Frakter och transporter samt övriga fastighetskostnader	2 700	
Kostnader gemensamhetsanläggningen Gjutaren (snöröjning, mm)	0	
Vatten och avlopp	28 188	
Fjärrvärme	284 825	
Belysningsel	103 285	
Renhållning	13 772	
Reparationer och underhåll	102 133	
Fastighetens förbrukningsinventarier och reparationer av dito	22 569	
Försäkringspremier	24 035	619 630
Kapitalkostnader		575 379
Tomträttsavgäld	60 000	
Räntekostnader	40 431	101 996
Bankavgifter och öresutjämning (Adm o fastighet 2 792, Café 2 689)		5 482
3 127		
Avskrivningar		
Inventarier	0	
Byggnaden	59 507	59 507
Ej erhållna fordringar		136
250		
Extraordinära kostnader		
Övriga extraordinära kostnader (fiberanslutning till Karlstads stadsnät)		10 005
182		
Ej avlyftbar moms		82 832
77 379		
Särskild löneskatt på pensionskostnader (Adm o fastighet 10 553, Café 5 189)		15 742
14 162		
Summa kostnader Gjuteriet	2 166 699	2 068 535
Årets överskott Gjuteriet	0	0
Summa Gjuteriet totalt	2 166 699	2 068 535

RESULTATRÄKNING 2015

Föreningen Karlstad Lever

	2015	2014
Intäkter föreningen		
Medlemsavgifter enskilda (134 st varav 7 obetalda)	12 700	
organisationer (28 st varav 1 bytesmedlemskap)	4 050	16 750
Ianspråktaget bidrag för utgivning av "Karlstad med kulturhistoriska ögon" (fonderat 23 436)	0	0
Bidrag till Kulturarvsdagen 2015 från Karlstads kommun	8 000	8 000
Inäkter från arrangemang, mm	0	0
Gåvor till föreningen	650	450
Försäljning av skrifter, mm	1 769	1 825
Summa intäkter Föreningen	27 169	28 275
Årets underskott i föreningsverksamheten	0	0
Summa Föreningen totalt	27 169	28 275
Kostnader Föreningen		
Porto, kontorsmaterial, mm	1 300	3 250
Mötesverksamhet, arrangemang	500	1 643
Kulturarvsdagen 2015 "Karlstad förr och nu - förändringar i stadsrum och byggnader"	7 869	807
Medlemskap (Värml.Kultur, Byggnadsvård, Hembygdsfören., Folkrorelsernas arkiv, mfl)	1 560	1 540
Trycksaker	2 189	2 189
Inköp av bokpaket "Fotograf Anna Ollson"	2 950	0
Datatrafik och och byte av webbhotell och e-postleverantör	7 518	3 738
Uppvaktningar och gåvor	400	695
Summa kostnader Föreningen	24 286	13 862
Årets överskott i föreningsverksamheten	2 883	14 413
Summa Föreningen totalt	27 169	28 275

BRUTTORESULTAT 2015

Café Gjuteriet

	2015	2014
Intäkter		
Servering (12% moms)	202 675	
Försäljning leveranser (12% moms)	98 813	
Övriga intäkter	124	301 612
		279 350
Direkta kostnader		
Råvaror	121 231	
Förbrukningsmaterial	13 445	134 676
		117 321
Omkostnader		
Arbetskläder och skyddsutrustning	539	
Förbrukningsinventarier och reparation av dito	4 203	
Kontorsmaterial, mm	847	
Telefon 100 700	2 958	
Reklam, PR och annonser	2 840	
Livsmedelstillsyn	1 492	
Sotning imkanaler ventilation	1 144	
Försäkringspremier (Skandia och Anticimex)	7 658	
Tidningsprenumerationer, mm	6 060	27 741
Caféets bruttointäkt 2015	139 195	131 459

Specifikationer till balansräkningen per 31 december 2015

	2015	2014
1. Fordringar		
Caféets fakturerade försäljning	10 138	
Fakturerade kopieringsavgifter, bokningar och skåphyror	6 216	
Obetalda hyror kv 4	108 261	
Sporthallen Gjutarens del av renhållning 2015	5 739	
Fakturerad städning hösten	32 760	
	163 114	85 048
2. Leverantörer		
El norra delen november - december	4 153	
Effektel november - december för södra delen	15 977	
Belysningsel lokal 009 november - december	2 338	
El lokal 001 december	895	
Vatten och avlopp kv 4	9 407	
Fjärrvärme november och december	79 470	
Collectum december	5 907	
	118 147	92 851
3. Interimistiska och övriga skulder		
Arbetsgivaravgifter december	29 864	
	29 864	27 843
4. Kommentarer till resultatet		
Gjuteriets resultat 2015 före avskrivningar	-72 865	-70 623
Årets avskrivningar av inventarier och byggnaden	-59 507	-65 035
	-132 372	-135 658

Eftersom resultatet på balans- och resultatstabläerna inte summeras efter varje kostnadslag förtydligas här utfallet före och efter avskrivningar.

Revisionsberättelse 2015 för Föreningen Karlstad Lever

Org nr 873201-3332

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i Föreningen Karlstad Lever för år 2015. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har handlat i strid med föreningens stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god revisionssed i Sverige och ger i alla väsentliga avseenden en rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2015.

Styrelsens ledamöter har enligt vår bedömning inte handlat i strid med föreningens stadgar.

Vi tillstyrker därför att årsmötet fastställer balansräkningen och resultaträkningen, samt beviljar styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2015.

Karlstad den 24 mars 2016

Klara Patzauer

Mats Danielsson

Det numera rivna gjuteriet för Karlstads Mekaniska Werkstads. Byggnaden låg vid norra änden av Verkstadsgatan med gaveln mot Magasinsgatan. Gustaf Adolf Andersson (1832–1884) grundade företaget 1860. Från början tillverkades gjutgods och mindre maskiner. Efter stadsbranden i Karlstad 1865 fick verkstaden ett uppsving då företaget fick i uppgift att tillverka nya klockor till Karlstads domkyrka då de gamla hade förstörts i branden, verkstaden klarade sig från branden tack vare att den låg på andra sidan om Prämkanalen. 1873 utökades tillverkningen med bland annat ångpannor, lantbruksmaskiner och järnvägsmateriel. Från och med 1880-talet tillverkades utrustning för cellulosa- och pappersindustrin, bland annat massakokare och pappersmaskiner. Efter andra världskriget hade man växt ur kvarteret och tillverkningen flyttades till Lamberget 1949. Lokalerna användes sedan några decennier för lager och som kontor. 1984 lämnade KMW kvarteret definitivt och Föreningen Karlstad Lever övertog de lokalerna som idag utgör föreningshuset Gjuteriet. De större verkstadskeppen i södra delen av kvarteret användes en period som bussgarage och stod därefter tomma fram till 2003 då de omvandlades till restaurang-, konferens- och nöjesanläggningen Nöjesfabriken.

FÖRENINGEN KARLSTAD LEVER

är en ideell förening som genom opinion och debatt verkar för att värdefulla hus och miljöer i Karlstad bevaras, att Karlstads kulturföreningar får sitt lokalbehov tillgodosett, samt att det i Karlstad skapas en levande kulturmiljö med sådan ideell verksamhet som befrämjar kontakt mellan människor i olika åldrar och med skiftande livserfarenhet.

Föreningen Karlstad Lever
Gjuteriet
Verkstadsgatan 1
652 19 KARLSTAD
054-10 00 00
info@karlstadlever.nu
www.karlstadlever.nu